

Avizul Comitetului Economic și Social European privind consecințele crizei datoriei publice asupra guvernărilor UE (aviz din proprie inițiativă)

(2011/C 51/03)

Raportor: dl Michael SMYTH

La 29 aprilie 2010, în conformitate cu articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, Comitetul Economic și Social European a hotărât să elaboreze un aviz din proprie inițiativă cu privire la

Consecințele crizei datoriei publice asupra guvernărilor UE (aviz din proprie inițiativă).

Secțiunea pentru uniunea economică și monetară și coeziune economică și socială, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 7 septembrie 2010.

Având în vedere reînnoirea mandatului Comitetului, Adunarea Plenară a hotărât să supună la vot acest aviz în cadrul sesiunii plene din luna octombrie și l-a numit raportor general pe dl SMYTH, în conformitate cu articolul 20 din Regulamentul de procedură.

În cea de-a 466-a sesiune plenară, care a avut loc la 21 octombrie 2010, Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 120 de voturi pentru, 7 voturi împotriva și 5 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Criza datoriei publice – amorsată de crizele financiare și fiscale – pune în pericol însăși existența uniunii economice și monetare (UEM) și necesită răspunsuri financiare, economice și politice eficiente. Aceasta a scos în evidență deficiențele Pactului de stabilitate și de creștere ca mecanism de garantare a responsabilității fiscale în statele membre.

1.2 CESE susține măsurile adoptate până acum de Consiliu și de ECOFIN pentru sprijinirea statelor membre care se află în dificultăți financiare, prin intermediul mecanismului european de stabilizare financiară (MESF) și al Fondului european de stabilitate financiară (FESF). Aceasta este o soluție temporară, însă ar putea sta la baza unei proceduri și a unui cadru cu caracter mai permanent, pentru sprijinul financiar condiționat, prin crearea unui veritabil Fond monetar european. De asemenea, ar putea fi examinată posibilitatea înființării unei Agenții europene a datoriei publice, care să emită euro-obligațiuni.

1.3 CESE recomandă ca, pentru a nu periclita obiectivele Planului european de redresare economică, să fie introduse în zona euro planuri de reducere a datoriei publice, pentru a asigura stabilitatea economică și monetară a acestei zone. Acest lucru ar trebui realizat într-un mod compatibil cu obiectivele de relansare economică și ocupațională stabilite în Comunicarea Comisiei Europene „Europa 2020: O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii”, care au fost serios compromise de criză.

1.4 Pentru guvernarea în viitor a UE se pot trage multe învățăminte din criza datoriei. Propunerile inițiale ale grupului de lucru privind politica economică, referitoare la supraveghere și sancțiuni, reprezintă pași în direcția cea bună. Cu toate acestea, CESE consideră că sancțiunile ar trebui să fie contrabalansate printr-o mai mare solidaritate europeană în materie de

gestionare a datoriei publice, dar CESE constată că nu există încă un mecanism formal pentru abordarea incapacității de plată a unui stat membru. Aceasta rămâne o slăbiciune structurală a UEM, care trebuie să fie abordată de factorii de decizie politică. Ar fi totuși de dorit ca sancțiunile să fie de natură politică, dar și economică, astfel încât datoria țărilor vizate să nu se agraveze și mai mult.

1.5 Mare parte din vină pentru criza datoriei publice poate fi pusă pe seama politicilor fiscale iresponsabile practicate de anumite state membre ale UE, o altă parte pe seama practicii împrumuturilor bancare imprudente, care a alimentat bule ale activelor și bule imobiliare și o altă parte, pe seama comportamentului lipsit de prudență al agențiilor de rating de credit. Acțiunile de mare anvergură de salvare a sectorului bancar din anumite state membre, finanțate din banii contribuabililor, și fragilitatea ulterioară a sistemului financiar mondial au reprezentat, de asemenea, factori importanți care au contribuit la criză. În viitor trebuie să existe o reformă eficientă a sectorului bancar mondial, care să prevină reapariția unor astfel de comportamente.

1.6 CESE speră că măsurile de consolidare a guvernărilor economice europene, care vor fi lansate – odată cu semestrul european – în ianuarie 2011, vor urmări – printr-o mai bună coordonare a politicilor economice ale statelor membre ⁽¹⁾ – obiectivul păstrării locurilor de muncă din Europa, grav amenințate de criză.

1.7 În orice caz, în opinia CESE, cel puțin pentru țările din zona euro, nu este suficientă doar coordonarea politicilor economice, ci este necesară o politică economică comună propriu-zisă, după cum, cel puțin în prima fază, este binevenită coordonarea politicii bugetare.

⁽¹⁾ COM(2010) 367: Consolidarea coordonării politicilor economice pentru stabilitate, creștere și locuri de muncă - Instrumente pentru o mai bună guvernare economică în UE.

2. Contextul crizei – politicile fiscale care stau la baza uniunii economice și monetare

2.1 Disciplina fiscală este unul dintre elementele-cheie ale stabilității macroeconomice și acest lucru este cu atât mai adevărat într-o uniune monetară precum zona euro, alcătuită din state suverane care păstrează răspunderea față de politicile lor fiscale. În zona euro, politicile naționale monetare și ale ratelor de schimb nu mai sunt disponibile pentru a răspunde șocurilor specifice fiecărei țări. Prin urmare, politicile fiscale sunt atotputernice, dar ele se pot adapta mai bine acestor șocuri dacă pornesc de pe o poziție solidă.

2.2 Au fost create mai multe mecanisme și au fost adoptate diverse dispoziții pentru a se asigura politici fiscale sănătoase și pentru a se limita riscurile pentru stabilitatea prețurilor. Aceste dispoziții sunt consfințite în articolele 121, 123, 124, 125 și 126 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și includ Pactul de stabilitate și de creștere (pe baza articolelor 121 și 126), procedura aplicabilă deficitelor excesive (articolul 126), interzicerea finanțării monetare (articolul 123), interzicerea accesului preferențial la instituțiile financiare (articolul 124) și clauza care nu permite sprijinirea financiară a statelor membre (*no-bail-out-clause*) (articolul 125).

2.3 Regula de bază a politicii bugetare consfințită în tratat este că statele membre trebuie să evite deficitele publice excesive. Pentru a se conforma acestei reguli, statele membre ar trebui să nu depășească o limită a deficitului public general anual de 3 % din PIB și să mențină datoria publică brută la sau sub limita de 60 % din PIB.

2.4 În situații excepționale, depășirea temporară a limitei deficitului poate să nu fie considerată excesivă cu condiția de a rămâne aproape de această limită. Decizia prin care se stabilește dacă un stat membru este în situație de deficit excesiv îi revine Consiliului ECOFIN, la recomandarea Comisiei Europene. În cazul în care Consiliul decide că un stat membru este în situație de deficit excesiv, procedura aplicabilă deficitelor excesive prevede măsurile necesare care trebuie adoptate. Acestea ar putea duce, în cele din urmă, la impunerea de sancțiuni împotriva țării respective.

2.5 Ideea care stă la baza Pactului de stabilitate și de creștere este de a se asigura că se adoptă politici bugetare sănătoase în mod permanent. Pactul stabilește obligația statelor membre de a adera la obiectivele pe termen mediu privind pozițiile lor bugetare care trebuie să fie „aproape de echilibru sau excendentare”, așa cum sunt definite conform considerațiilor specifice fiecărei țări. Ajustarea acestor poziții are rolul de a permite statelor membre să facă față fluctuațiilor ciclice normale fără a depăși valoarea de referință de 3 % din PIB pentru deficitul public. În realitate, se observă un decalaj foarte mare între ideea care stă la baza Pactului de stabilitate și de creștere și funcționarea acestuia. Banca Centrală Europeană (BCE) a comentat recent:

„Cu toate acestea, diferitele state membre nu au respectat în aceeași măsură normele bugetare ale Tratatului de la Maastricht și ale Pactului de stabilitate și de creștere. Depășirea valorii de referință de 3 % din PIB pentru deficitul public s-a produs în mod repetat și persistent în unele țări, ducând la concluzia că, cel puțin în aceste cazuri, pentru punerea în aplicare a Pactului nu a existat suficientă răgoare și voință politică. În măsură diferită de la țară la țară, abaterile de la planurile fiscale au fost cauzate de previziuni prea optimiste privind creșterea, de revizuirile ex post ale datelor, de fluctuații ale veniturilor mai mari decât cele așteptate și de derapaje permanente în ceea ce privește cheltuielile.” (Ten years of the Stability and Growth Pact [Zece ani de existență a Pactului de stabilitate și de creștere], articol în Buletinul lunar BCE din octombrie 2008.)

2.6 Eșecul aparent în ceea ce privește respectarea regulilor fiscale care stau la baza UEM este anterior actualei crize financiare globale, dar s-ar putea argumenta că riscurile incapacității de plată în cadrul uniunii monetare reprezintă o a doua fază a crizei. După mai mult de un deceniu de creștere a volumului creditelor facile care au dus la formarea unor bule în domeniul imobiliar și al construcțiilor, urmate de implozii economice în unele state membre, acestea din urmă au fost prinse în spirala datoriilor. Este oarecum ironic faptul că guvernele Greciei, Spaniei și Portugaliei nu au trebuit să recurgă la măsuri de salvare, finanțate de contribuabili, a sistemelor lor bancare în timpul crizei financiare, dar dificultățile lor legate de datoria publică amenință acum să destabilizeze băncile în întreaga UE. Acest aspect ilustrează faptul că măsurile de salvare a băncilor, finanțate de contribuabili, nu au reprezentat principala cauză a creșterii datoriei publice.

2.7 În timpul crizei bancare, s-a afirmat adesea că unele bănci au fost „prea mari pentru a fi lăsate să dea faliment”, iar acum se vorbește despre state membre care se confruntă cu datorii publice în creștere, ca fiind „prea importante pentru a fi lăsate să intre în incapacitate de plată”. Așa cum contribuabilii au acceptat cu greutate necesitatea de salvare a băncilor care au încălcat regulile, se solicită acum de către piețele internaționale de obligațiuni o ajustare, care poate fi chiar și mai mare, a finanțelor publice din unele state membre. Nesiguranța creată de chestiunea incapacității de plată a datoriei publice a început, de asemenea, să submineze însăși moneda euro, suscitând temeri că problema s-ar putea extinde la o serie de state membre din zona euro.

2.8 Criza datoriei publice este o criză de încredere în UE, în general, și în zona euro, în special. Aceasta necesită o soluție politică, precum și financiară. Criza a pus sub semnul întrebării justetea dispozițiilor financiare prezentate mai sus care au rolul de a asigura stabilitatea monedei unice. S-ar putea argumenta cu o anumită îndreptățire că Pactul de stabilitate și de creștere a eșuat și că acum Europa trebuie să creeze un nou cadru fiscal și monetar care să poată face față mai eficient rezultatelor economice negative serioase sau chiar eșecului unui stat membru. Dacă acest lucru este corect, atunci cum ar putea arăta un astfel de cadru?

3. Cadre fiscale și monetare alternative

3.1 În ultimele luni, s-au înregistrat o serie de evoluții atât la nivel de concepție politică, cât și la nivel de punere în aplicare. Una dintre propunerile interesante menite să abordeze criza datoriei publice și chestiunea insolvabilității unui stat este crearea unui Fond Monetar European (FME) ⁽²⁾. Argumentele în favoarea acestei propuneri fac referire la faptul că Fondul Monetar Internațional (FMI) nu are experiența necesară pentru a face față unei crize a datoriei publice într-un stat membru al unei uniuni monetare și că UE ar dispune de mecanisme de punere în aplicare mult mai coercitive dacă ar exista un Fond Monetar European.

3.2 Conceptul unui Fond Monetar European ar trebui să fie similar tipurilor de răspunsuri politice oferite în cazul recentului colaps financiar, când obiectivul politicii a fost prevenirea falimentului marilor instituții financiare. Pe măsură ce UE iese din criza bancară, dezbaterile politice se axează pe reforme care ar permite intrarea organizată în insolvență a instituțiilor financiare și autofinanțarea fondurilor de salvare pentru băncile mari care au dificultăți în ceea ce privește solvabilitatea. Cu alte cuvinte, după ce au stabilizat sistemele financiare, factorii de decizie europeni se concentrează acum pe asigurarea faptului că, în viitor, instituțiile financiare, și nu contribuabilii, vor suporta povara în perioade de criză. Propunerile de reformă a sectorului bancar prevăd, printre altele, cote de capital mai ridicate, supraveghere mai strictă, limitarea primelor acordate bancherilor și întocmirea unor planuri pentru situații critice, „dispoziții testamentare” (*living wills*). În ceea ce privește UEM, pentru a proteja moneda unică, sistemul trebuie, de asemenea, consolidat pentru a face față instabilității cauzate de insolvabilitatea sau de problemele unuia dintre membrii săi.

3.3 Susținătorii FME argumentează că acesta ar fi conform noțiunii de cooperare consolidată consfințită în tratat și, astfel, nu ar avea nevoie de o modificare a tratatului. Un FME constituit în mod corespunzător ar aborda slăbiciunile existente în arhitectura UEM cauzate de eșecurile Pactului de stabilitate înregistrate până acum și aparenta lipsă de credibilitate a clauzei care nu permite sprijinirea financiară a altor state membre.

3.4 Cum ar putea fi finanțat un astfel de fond? Pentru a minimiza problema riscului moral cu care se confruntă acum Germania și Franța în cofinanțarea pachetului de măsuri de urgență pentru Grecia, doar țările care nu respectă criteriile de la Maastricht ar trebui să contribuie la FME. Rata contribuției lor ar fi determinată în funcție de două reguli:

— anual 1 % din suma „datoriei excesive”, care este definită ca diferența dintre nivelul real al datoriei publice (la sfârșitul anului precedent) și limita impusă de Tratatul de la Maas-

tricht de 60 % din PIB. Pentru Grecia, cu o proporție a datoriei față de PIB de 115 %, aceasta ar implica o contribuție la FME egală cu 0,55 %;

— 1 % din deficitul excesiv, și anume valoarea din deficitul pentru un anumit an care depășește limita de 3 % din PIB stabilită la Maastricht. Pentru Grecia, deficitul de 13 % din PIB ar genera o contribuție la FME egală cu 0,10 % din PIB.

Pentru 2009, contribuția totală a Greciei ar fi fost de 0,65 % din PIB, considerabil mai scăzută decât nivelul de austeritate cerut în prezent.

3.5 În plus, FME ar putea obține împrumuturi pe piețe, astfel încât să aibă resurse suficiente pe lângă contribuțiile acumulate, pentru a răspunde oricăror cerințe. FME ar putea interveni pentru a oferi sprijin financiar fie prin lichidarea unei părți din activele sale, fie prin garantarea unor obligații emise de un stat membru. Pentru a exemplifica, privind înapoi, FME ar fi fost capabil, utilizând mecanismul de finanțare propus, să acumuleze 120 de miliarde EUR în rezerve, de la începutul UEM. Combinată cu niveluri corespunzătoare ale împrumuturilor de pe piață, această sumă ar fi fost suficientă pentru a finanța salvarea oricăruia dintre statele membre mai mici din zona euro.

3.6 În ceea ce privește asigurarea aplicării regulilor, UE are o serie de opțiuni, de la reducerea fondurilor structurale, retragerea garanțiilor pentru noi finanțări până la excluderea țării de pe piața monetară a zonei euro. Aceste sancțiuni ar trebui utilizate progresiv, întrucât, luate în parte, ele impun o presiune economică semnificativă asupra statelor membre care nu pun în aplicare programele de reformă stabilite anterior.

3.7 Unul dintre avantajele invocate ale FME propus este că ar putea gestiona o insolvabilitate organizată a unui stat membru din zona euro care nu se conformează dispozițiilor unui program de reformă. În comparație cu incertitudinile legate de restructurarea datoriei pe piețele internaționale de obligațiuni, FME ar putea propune deținătorilor datoriei statului membru insolubil să schimbe această datorie la o dobândă standard contra unor creanțe față de FME. Astfel, daunele create de insolvabilitate ar fi limitate și pierderile suferite de instituțiile financiare ar fi, de asemenea, reduse.

3.8 Susținătorii unui FME afirmă că acesta oferă avantaje importante față de simpla apelare la FMI. FME ar putea gestiona o insolvabilitate organizată minimizând efectele perturbatoare asupra piețelor de obligații și asupra altor piețe financiare. Învățămintele trase din criza bancară au subliniat necesitatea actuală de a adapta politicile nu doar pentru a preveni o viitoare criză, dar și pentru a se pregăti pentru aceasta. Acest lucru este valabil și în cazul crizei datoriei publice. Când și dacă actuala criză va fi depășită, Europa trebuie să se pregătească pentru o repetare a acesteia.

⁽²⁾ Această propunere este prezentată în lucrarea lui D. Gros și a lui T. Mayer: „How to deal with sovereign debt default in Europe: Towards a Euro(pean) Monetary Fund.” [Care este soluția pentru incapacitatea de plată a guvernelor din Europa: către un Fond Monetar Euro(pean)]. Policy Brief nr. 202, Centrul pentru Studii Politice Europene, mai 2010. Multe dintre argumentele din prezentul document sunt extrase din această lucrare pertinentă.

3.9 O altă serie interesantă de idei se axează pe relația tensionată dintre necesitatea de redresare economică europeană și reducerea datoriei. Cercetările au arătat că, în zona euro, disciplina fiscală prevăzută de criteriile de la Maastricht și de Pactul de stabilitate și de creștere au un efect negativ asupra creșterii economice, în comparație cu SUA și Regatul Unit⁽³⁾. Ironic este faptul că criza financiară a început în SUA și reacția politică de acolo a reprezentat un enorm impuls fiscal și monetar anticiclic. Politica macroeconomică a zonei euro suferă de inerție datorită unei politici mai favorabile stabilității monetare decât creșterii. Acest lucru este de înțeles în contextul sprijinirii credibilității monedei unice și a BCE, dar ar putea fi văzut acum ca o posibilă piedică în calea redresării economice. Într-adevăr, se poate susține că o relaxare a limitelor impuse de Pactul de stabilitate și de creștere ar putea contribui la stimularea redresării economice și la depășirea crizei datoriei publice.

3.10 Se argumentează că orice soluție politică sau instituțională la criza datoriei publice ar trebui să abordeze chestiunea reducerii datoriei, fără să pună în pericol obiectivele Planului european de redresare economică. O cale posibilă pentru a realiza acest lucru ar putea fi combinarea procesului de reducere a datoriei cu o majorare a investițiilor pentru a contracara efectele deflaționiste ale reducerii datoriei. Această propunere se bazează pe Cartea albă privind creșterea, competitivitatea și ocuparea forței de muncă, prezentată de Jacques Delors în 1993, și are ca element central opțiunea de transferare a datoriei. Astfel, o parte a datoriei naționale a statelor membre ar putea fi transformată în obligațiuni ale Uniunii Europene. În ciuda transferului, statele membre ar fi în continuare obligate să suporte partea lor de datorie transformată acum în obligațiuni euro. Prin urmare, acest transfer nu ar reprezenta o ștergere a datoriei și nici nu ar mări împrumuturile statelor membre confruntate cu dificultăți cauzate de datorii; mai degrabă ar reduce costurile de rambursare pentru partea transferată. Susținătorii acestei propuneri argumentează că aceasta ar putea corespunde orientărilor existente în tratat. Odată cu transferarea datoriei, s-a propus, de asemenea, ca Banca Europeană de Investiții (BEI) și instituțiile financiare naționale să împrumute mai mult pentru a finanța Planul european de redresare economică și pentru a atenua diminuarea veniturilor obținute prin muncă și a activităților comerciale care rezultă din reducerea drastică a datoriilor⁽⁴⁾.

3.11 Răspunsul oficial la criza datoriei publice a fost elaborat în urma reuniunii extraordinare a Consiliului, care a avut loc la 9 mai 2010. Acesta prevede instituirea unui mecanism european de stabilizare financiară (MESF), în temeiul articolului 122 alineatul (2) (cazuri excepționale) din TFUE și a unui acord interguvernamental între statele membre ale zonei euro. MESF are la dispoziție 60 de miliarde de euro și operează în condiții similare cu FMI. În plus, a fost creată o entitate cu scop special

(*special purpose vehicle* - SPV), numită în continuare Fondul european de stabilitate financiară (FESF). Entitatea cu scop special va avea un mandat de trei ani și va dispune de până la 690 de miliarde de euro pentru sprijinirea statelor membre din zona euro care se confruntă cu dificultăți excepționale de ordin financiar. De asemenea, Banca Centrală Europeană (BCE) a început să intervină pe piețele de obligațiuni, răscumpărând datoria guvernelor aflate în dificultăți financiare.

3.12 Există mai multe aspecte importante ale acestor noi mecanisme. În primul rând, ele nu reprezintă o opțiune financiară ieftină; împrumutul și dobânda aferentă vor fi rambursate de statul membru respectiv prin intermediul Comisiei. În acest sens, MESF nu reprezintă un sistem de salvare și este astfel compatibil cu articolul 125. În al doilea rând, MESF și FESF reprezintă linii de credit, nu linii bugetare, și, prin urmare, deciziile din cadrul acestora rămân în categoria „resurse proprii”. În al treilea rând, FESF va fi operațional timp de trei ani, însă efectele acestuia ar putea depăși cu câțiva ani această perioadă, dacă va emite obligațiuni cu scadențe mai lungi. În al patrulea rând, este prevăzut ca FESF să emită obligațiuni garantate într-o proporție de până la 120 % de toate statele membre ale UE; se intenționează ca aceste obligațiuni să aibă un rating AAA, minimizând astfel costurile de administrare⁽⁵⁾. În cele din urmă, MESF reprezintă o dovadă evidentă a faptului că solidaritatea UE rămâne fundamentul principal al UEM.

3.13 În lunile care urmează se va dovedi în ce măsură propunerile privind MESF vor gestiona în mod eficient actuala criză a datoriei publice, iar acest lucru va depinde de amploarea ajustărilor fiscale pe care le întreprinde fiecare stat în parte la solicitarea UE și FMI. UE și-a reafirmat dorința de a înăspri disciplina fiscală și de a găsi un cadru permanent pentru rezolvarea situațiilor de criză. Cel din urmă aspect a generat speculații conform cărora MESF și FESF ar putea deveni permanente; dar acest lucru ar fi dificil de realizat, deoarece ar necesita aprobarea unanimă a tuturor statelor membre. Lipsa unor propuneri substanțiale care să abordeze posibilitatea unei incapacități de plată a datoriei publice lasă de înțeles că responsabilii politici nu vor permite ca o asemenea eventualitate să devină realitate; ceea ce este de înțeles în totalitate, însă nu înlătură posibilitatea unei incapacități de plată.

4. Învățămintele care trebuie trase

4.1 Devine clar că criza datoriei ar fi putut fi evitată dacă ar fi existat o mai bună guvernanta în statele membre și în UE și este absolut necesar ca slăbiciunea guvernantei din trecut să nu fie repetată. În acest scop, grupul de lucru privind coordonarea politicii economice a anunțat o serie de măsuri pentru consolidarea supravegherii bugetare conform Pactului de stabilitate și de creștere. Aceste măsuri vizează supravegherea reciprocă

⁽³⁾ A se vedea J. P. Fitoussi și F. Saraceno: „Europe: How deep is a Crisis? Policy Responses and Structural Factors Behind Diverging Performances” (Europa: cât de profundă este o criză? Răspunsuri politice și factori structurali la baza performanțelor divergente), *Journal of Globalisation and Development*, volumul 1, nr. 1, Berkeley Electronic Press, 2010.

⁽⁴⁾ Pentru o prezentare completă a acestor propuneri, a se vedea S. Holland „A European Monetary Fund, Recovery and Cohesion” (Un Fond Monetar European, redresare și coeziune) pe site-ul Insight, <http://www.insightweb.it/web/node/136> (accesat la 10 iunie 2010).

⁽⁵⁾ La 21 septembrie, toate marile agenții de rating al creditelor au declarat că vor acorda ratinguri AAA creditelor acordate de FESF.

a proiectelor de buget ale statelor membre, aplicarea din timp a sancțiunilor în ceea ce privește respectarea pragurilor de îndatorare de 3 % și de 60 %, declanșarea procedurii aplicabile deficitelor excesive dacă reducerea datoriei nu are loc suficient de devreme și o mai mare independență pentru oficiile naționale de statistică față de guvernele lor naționale.

4.2 Rolul și atitudinea principalelor agenții de rating în întreaga perioadă a crizei financiare și a datoriei au fost cel puțin îndoielnice ⁽⁶⁾. Cancelarul german, dna Merkel, a propus crearea unei noi agenții europene de rating independente, care să concureze cu cele trei mari agenții existente ⁽⁷⁾. S-a sugerat, de asemenea, ca Eurostat să obțină competența de a publica ratinguri ale finanțelor publice ale statelor membre. Dacă ar fi avut deja aceste competențe, Eurostat ar fi putut avertiza mai devreme că există o criză a datoriei în Grecia ⁽⁸⁾.

4.3 Comisia a fost criticată pentru lipsa de vigilență și de proactivitate în asigurarea calității datelor privind finanțele publice naționale. Acest aspect se referă la chestiunea mai amplă a supravegherii, examinării și conformității care se află la baza eșecului mecanismelor Pactului de stabilitate și de creștere. Orice soluție pe termen mai lung trebuie să abordeze aceste aspecte în mod eficient.

4.4 În timp ce băncile din Grecia, Spania și Portugalia nu au beneficiat de măsuri de salvare finanțate din banii contribuabililor, amploarea unor astfel de măsuri în alte părți ale UE și în SUA a contribuit la exercitarea unei presiuni fără precedent asupra piețelor de obligațiuni de stat și a accelerat criza. Este necesară aplicarea unor măsuri eficiente de reformă a sectorului bancar mondial, care să prevină reapariția unei asemenea instabilități financiare, economice și sociale.

Bruxelles, 21 octombrie 2010

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

⁽⁶⁾ Pentru o discuție amplă a deficiențelor agențiilor de rating, a se vedea Raportul Comisiei de Obligațiuni și Schimburi a SUA (U.S. Securities and Exchange Commission): (SEC) „Summary Report of Issues Identified in the Commission Staff's Examinations of Select Credit Rating Agencies” (Raport de sinteză privind aspectele identificate în urma examinării de către personalul Comisiei a agențiilor de rating de credit), <http://www.sec.gov/news/studies/2008/craexamination070808.pdf> (accesat la 10 iunie 2010.)

⁽⁷⁾ Conform relatărilor din „Irish Times”, cancelarul german a afirmat că noua agenție „nu ar fi, firește, dependentă politic”, dar ar „acționa în spiritul economiei durabile, care nu este atât de orientată către obiective pe termen scurt”, ediția „Irish Times” din 21 mai 2010.

⁽⁸⁾ În timpul vizitei noastre la Eurostat, am fost informați că Eurostat emisese anterior avertizări repetate cu privire la deficitul mare al Greciei și criza datoriei publice, de care, însă, nimeni nu a ținut seama.